

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 301/2025-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], narodeného [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], narodenej [REDACTED], obaja [REDACTED], zastúpení VALACHOVIČ & PARTNERS s.r.o., Mostová 2, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresný súd Bratislava V) v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. B5-7C/39/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B5-7C/39/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B5-7C/39/2019 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 300 eur** a sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 442 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. apríla 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B5-7C/39/2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú žalobcami v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (nebytovému priestoru). Žaloba sťažovateľov bola podaná 22. júla 2019. Sťažovatelia v sťažnosti opisujú priebeh napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že konajúci súd dosiaľ realizoval len dve pojednávania (6. decembra 2022, 3. apríla 2023), pričom o žalobe nerozhodol. Postup súdu považujú za neefektívny, poznačený zbytočnými priet'ahmi. Tvrdia, že k doterajšej dĺžke napadnutého konania neprispeli. Sú toho názoru, že ide o pomerne jednoduchú vec.

3. Sťažovatelia, vychádzajúc z uvedeného, namietajú, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní dochádza k porušovaniu ich označených práv na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto navrhujú, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že ich označené práva boli postupom mestského súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov, priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie spolu 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 301/2025-18 z 28. mája 2025 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/418/2025 z 25. júna 2025 v podstatnom uviedol, že sa v plnom rozsahu pridržiava priloženého vyjadrenia zákonnej sudkyne, pričom posúdenie sťažnosti ponechal na rozhodnutí ústavného súdu. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení poskytla chronologický prehľad úkonov v napadnutom konaní, z ktorého vyplývajú tieto podstatné skutočnosti, ktoré ústavný súd overil z predloženého súdneho spisu:

- 22. júla 2019 – žaloba sťažovateľa podaná na Okresnom súde Bratislava V,
- 5. septembra 2019 – súd uznesením vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe, ktoré žalovaný doručil 24. septembra 2019,
- 14. októbra 2019 – súd vyzval žalobcu na repliku, ktorú sťažovateľ doručil 4. novembra 2019,
- 19. novembra 2019 – súd vyzval žalovaného na dupliku, duplika doručená 4. decembra 2019,
- 12. februára 2020 – doručený návrh sťažovateľa na zmenu žaloby, vyjadrenie k duplike a návrh na vykonanie dôkazov vyžiadanim dokumentácie,
- 18. marca 2020 – zrušený termín pojednávania z dôvodu pandémie COVID-19, odročené na neurčito,
- 12. mája 2020 – určený termín pojednávania na 2. júl 2020,
- 1. júna 2020 – preposlanie návrhu na zmenu žaloby žalovanému, na ktorú žalovaný odpovedal podaním doručeným 11. júna 2020,

- 25. júna 2020 – sťažovateľ požiadal o odročenie pojednávania určeného na 2. júl 2020 z dôvodu plánovanej dovolenky v zahraničí,
- 2. júla 2020 – pojednávanie odročené bez prejednaní veci na neurčito s tým, že súd vyzve sťažovateľa, aby oznámil, či trvá na žalobe (výzva doručená 20. októbra 2020, pozn.),
- 28. august 2020 – doručené podanie sťažovateľa,
- 31. októbra 2020 – doručené vyjadrenie sťažovateľa, v ktorom prejavil záujem o vyriešenie veci mimosúdne,
- 15. októbra 2021 – výzva súdu sťažovateľovi, či trvá na žalobe a či prebiehajú mimosúdne rokovania,
- 2. novembra 2021 – vyjadrenie sťažovateľa o nemožnosti uzavrieť vec mimosúdne (pasivita žalovaného) a žiadosť o rozhodnutie o zmene žaloby z 12. februára 2020,
- 22. marec 2022 – súd pripustil zmenu žaloby a vstup sťažovateľky do konania,
- 28. marca 2022 – dopyt súdu na Okresný úrad Bratislava v zmysle žiadosti sťažovateľa z 12. februára 2020,
- 2. júna 2022 – doručené požadované dokumenty od Okresného úradu Bratislava,
- 17. júna 2022 – určený termín pojednávania na 6. december 2022,
- 6. decembra 2022 – prvé pojednávanie, odročené na 21. marec 2023 na účel doplnenia dokazovania,
- 9. januára 2023 – zrušený termín pojednávania určeného na 21. marec 2023 z dôvodov na strane súdu, určený nový termín na 27. marec 2023,
- 7. februára 2023 – doručené podanie sťažovateľov,
- 21. februára 2023 – doručené podanie žalovaného, návrhy na dokazovanie, žiadosť o odročenie termínu pojednávania z dôvodu kolízie pojednávaní u jeho právneho zástupcu,
- 21. február 2023 – zrušený termín pojednávania na 27. marec 2023, určený nový termín na 3. apríl 2023,
- 3. apríla 2023 – pojednávanie, odročené na 13. jún 2023 na účel dokazovania,
- 5. apríla 2023 – doručené podanie sťažovateľov,
- 6. apríla 2023 – doručené podanie žalovaného,
- 13. júna 2023 – pojednávanie odročené bez prejednaní veci, odročené na žiadosť žalovaného, určený nový termín na 12. december 2023,
- 27. júna 2023 – žalovaný predložil znalecký posudok,
- 13. júla 2023 – výzva súdu na zapožičanie súdneho spisu,
- 3. novembra 2023 – zrušený termín pojednávania určený na 12. december 2023,
- 29. októbra 2024 – doručené vyjadrenie žalovaného,

- 10. decembra 2024 – doručené vyjadrenie sťažovateľov, určený termín pojednávania na 2. apríl 2025,
- 7. marca 2025 – doručené podanie žalovaného so žiadosťou o uloženie povinnosti sťažovateľom predložiť dokumenty týkajúce sa stavebného konania,
- 11. marca 2025 – doručené vyjadrenie sťažovateľov, zrušený termín pojednávania určený na 2. apríl 2025 z dôvodu pridelenia sudcu na iný súd.

6. Zákonná sudkyňa v podstatnom k priebehu konania uviedla, že objektívnymi okolnosťami, ktoré prispeli k celkovej dĺžke napadnutého konania, sú pandémie COVID-19, reforma súdnej mapy, početné vyjadrenia strán konania doručované tesne pred pojednávaním, viaceré žiadosti strán o odročenie pojednávania (z toho raz sťažovateľa). Početné vyjadrenia považuje za potrebné zohľadniť pri určení finančného zadostučinenia.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

11. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti možno štandardne radiť pod bežnú agendu súdu. Vzhľadom na početnosť vyjadrení strán konania a predložených dôkazov možno pripustiť istú skutkovú zložitosť veci, čím však nemožno ospravedlniť doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

12. Pri skúmaní správania sťažovateľov v napadnutom konaní ústavný súd nezistil okolnosti, ktorými by prispel k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní. Skutočnosť, že sťažovateľ raz žiadal odročiť určený termín pojednávania z dôvodu zahraničnej dovolenky, podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať v rámci postupu súdu za okolnosť, ktorou sťažovateľ relevantne prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania. K obdobnému záveru ústavný súd dospel v súvislosti s návrhom na zmenu žaloby, v rámci ktorej navrhol vstup sťažovateľky do konania, keďže k tomuto návrhu pristúpil po 8 mesiacoch od začiatku konania, teda v čase, keď súd len zaslal žalobu na vyjadrenie žalovanému.

13. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní. Zo spracovanej chronológie postupu mestského súdu v napadnutom konaní vyplýva, že konanie ako také je poznačené priet'ahmi a nesústredeným postupom. Súd dosiaľ vykonal len dve pojednávania, po zvyšok času len preposielal vyjadrenia stranám konania. Rozhodol o zmene žaloby po vyše dvoch rokoch od doručenia návrhu a v poradí druhé (a zatiaľ posledné) pojednávanie uskutočnil 3. apríla 2023, čo je dostatočným dôvodom na záver, že nekonal v súlade s označenými právami sťažovateľov.

14. Vychádzajúc z uvedeného, prihliadajúc predovšetkým na doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania a opísanú nesústredenú činnosť a zbytočné priet'ahy, ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní boli porušené práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

15. Na základe zistenia, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončená, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

17. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia spoločne 10 000 eur, čo odôvodnili tvrdeným len porušením ich práv a pretrvávajúcou právnou neistotou vo veci, ktorá má pre nich osobitný význam.

18. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného

zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

19. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, predmet napadnutého konania, správanie sťažovateľov, ako aj všetky okolnosti daného prípadu ústavný súd považoval priznanie 1 300 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie. Pokiaľ ide o sťažovateľku (ktorá do konania pristúpila osem mesiacov po začatí konania, o ktorom návrhu bolo rozhodnuté až po vyše dvoch rokoch, čo nemožno pripisovať na ťarchu sťažovateľky), zohľadňujúc uvedené, považoval priznanie 1 000 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 a 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

20. Vychádzajúc z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľom náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva spoločné úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 556,5 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 14,84 eur, ktorá sa vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca je aj platcom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje o 23 %. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, predstavujú 1 442 eur (bod 4 výroku nálezu).

21. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

22. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu